خراسان روزنامه صبح ایران
پنج‌شنبه ۲۱ دی ۱۳۹۶ .۲۳ ربیع الثانی ۱۴۳۹ .شماره ۱۹۷۳۰

خراسان- برخلاف هر سال که گزارش‌های سالانه آینده‌پژوهی «مؤسسه آینده‌بان» تا خرداد منتشر می‌شد، امسال این اتفاق رخ نداد تا این که حسام‌الدین آشنا رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری اوایل این هفته در توئیتی این گزارش تفصیلی را منتشر کرد. سایت مؤسسه آینده‌بان ابتدای امسال با بیان این که به تعویق افتادن انتشار نتایج این پژوهش به درخواست مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری بوده است، اعلام کرد: «پس از برگزاری یک جلسه مشترک و طرح دغدغه‌های مرکز بررسی‌های استراتژیک، مؤسسه آینده‌بان کلیه حقوق و مسئولیت انتشار این پروژه را واگذار کرد و این مرکز با برخی تغییرات جزئی شکلی و نه محتوایی، به‌زودی گزارش نهایی را منتشر خواهد کرد.» هنوز علت تأخیر در انتشار نتایج این پژوهش توسط مرکز تحقیقات ریاست جمهوری اعلام نشده است.

چرا نتایج آینده پژوهی ایران ۹۶ دیر منتشر شد؟

نخبگان در گزارش آینده پژوهی ایران ۹۶ درباره ۱۰۰ مسئله اصلی کشور چه گفتند؟

فوریت اقتصاد، اولویت اجتماع، عبور از سیاست

سناریوهای چشم‌انداز آینده کشور از «آژانس شیشه‌ای» تا «ابد و یک روز»

ادیب
political@khorasannews.com

شاید اگر اواخر سال گذشته از شما درباره مهم‌ترین مسئله و موضوع سال ۹۶ سوال می‌کردند، بی‌درنگ به دو انتخابات اردیبهشت ماه به عنوان یک اتفاق اثرگذار در همه شئون زندگی خود اشاره می‌کردید. اما حقیقت این است که فعالان شبکه‌های اجتماعی و نخبگان و خبرگان حوزه‌های مختلف این طور فکر نکرده‌اند. مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری چهار سال است که با همکاری مؤسسه آینده‌بان ضمن شنیدن نظرات نخبگان حوزه‌های مختلف، پژوهشی را تهیه می‌کند که در آن مهم‌ترین مسائل و چالش‌های کشور در سال آینده تحلیل می‌شوند. این اقدام برای سال ۹۶ هم انجام شد که طی آن نکات جالبی به دست آمد که اولویت دادن به چالش‌های اجتماعی و اقتصادی به جای مسائل سیاسی یکی از این نتایج است. این پژوهش که فرایند اجرایی آن از مهر سال گذشته تا فروردین امسال به طول انجامیده، مسائل ایران در سال ۹۶ را با بهره‌گیری از هفت مسیر شناسایی و با نظر خبرگان اولویت‌بندی کرده است. روزنامه خراسان با عنایت به اهمیت نتایج این پژوهش، در گزارشی، مهم‌ترین نکات این گزارش تفصیلی را تهیه کرده است که در زیر می‌خوانید. البته در تهیه مطلب پیش‌رو از گزارش روزنامه دنیای اقتصاد و همچنین گزارش کوتاهی که سایت دیده‌بان از این پژوهش ارائه کرده، استفاده شده است.

سناریو ۱	سناریو ۲	سناریو ۳	سناریو ٤	سناریو ٥
تقسیم قدرت در منطقه: با حضور ایران	اجماع یا تضاد داخلی: نزاع‌های بحران‌ساز جریان‌های سیاسی	اجماع یا تضاد داخلی: رقابت معمول جریان‌های سیاسی بر سر قدرت	ادامه نزاع قدرت‌های منطقه و فرامنطقه	اجماع یا تضاد داخلی: نزاع‌های بحران‌ساز جریان‌های سیاسی
گشایش اقتصادی	بحران اقتصادی		گشایش اقتصادی	بحران اقتصادی

■ اجتماع و اقتصاد به جای سیاست

گزارش ایران پژوهی ۹۶ صد اولویت مهم کشور طی امسال را با نگاه همزمان به نظرات کارشناسان، فضای خبری کشور، گزارش‌های بین‌المللی و ترندهای شبکه مجازی پیش‌بینی و اولویت‌بندی کرده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که بیشترین تمرکز مسائل حائز اهمیت در کشور را باید در حوزه اقتصاد جست‌وجو کرد. بررسی دغدغه‌های ذهنی گروه‌های سنی و جغرافیایی مختلف نشان می‌دهد دغدغه‌های اقتصادی سهم قابل‌توجهی از درگیری ذهنی شهروندان ایرانی را به خود اختصاص داده است. به نحوی که هفت مورد از ۱۰ اولویت اصلی شناخته شده در این پژوهش به طور مستقیم به مسائل اقتصادی مربوط می‌شود. در میان این ۱۰ اولویت، «اصلاحات اقتصادی» به‌عنوان مهم‌ترین مسئله کشور در سال ۹۶ معرفی شده است، سه اولویت دیگر نیز که به نحوه مشارکت سرمایه‌های اجتماعی در محیط کلان کشور مربوط می‌شود تا حدود زیادی تحت تاثیر مسائل اقتصادی قرار دارند.

■ بر جام جای خود را به مسائل اقتصادی داد

این در حالی است که نتایج حاصل از نسخه‌های پیشین این کارپژوهشی «آینده‌پرونده هسته‌ای ایران» را به‌عنوان مهم‌ترین مسئله کشور در سال ۱۳۹۴ و «رکود اقتصادی» را به‌عنوان مهم‌ترین مسئله کشور در سال ۱۳۹۵ معرفی کرده بودند. بحران تامین منابع آبی نیز به عنوان دومین مسئله پیش‌روی کشور در سال ۱۳۹۶ معرفی شده است. در گزارش آینده پژوهی ۹۶ مسائل مربوط به «بیکاری» و «فساد سیستماتیک» که ردآن‌ها در بخشی از ناآرامی‌های کشور نیز به چشم می‌خورد، به‌عنوان دو اولویت بعدی کشور معرفی شده‌اند.

■ «ناامیدی از آینده» پنجمین چالش مهم کشور

پنجمین و ششمین مسئله با اهمیت کشور نیز به طرز معناداری به مسئله سرمایه‌های اجتماعی مربوط می‌شود. بر مبنای نتایج استخراج شده در این پژوهش علمی «نا امیدی از آینده» و «سرمایه اجتماعی» به‌عنوان پنجمین و ششمین مسئله پیش‌روی کشور در سال ۱۳۹۶ معرفی شده‌اند.

دو اولویت بعدی کشور در سال ۱۳۹۶ نیز به مسائل زیست محیطی باز می‌گردد. بحران ریزگردها و مسائل ناشی از بحران آب در این پژوهش به‌عنوان هفتمین و هشتمین مسئله پیش‌روی کشور معرفی شده‌اند. فقر و نابرابری و رکود اقتصادی نیز به‌عنوان دو عضو انتهایی فهرست ۱۰ اولویت مهم کشور طی امسال انتخاب شده‌اند.

■ فقر و بیکاری، فساد سیستماتیک، بحران آب و نابرابری چالش‌های دو ساله شدند

مقایسه این فهرست با ۱۰ اولویت اول کشور در آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۵ حکایت از حضور توامان فقر و بیکاری، فساد سیستماتیک، بحران آب و نابرابری در پیش‌بینی‌های ارائه شده از ۱۰ مسئله مهم کشور در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ دارد. مسائلی که بارها از سوی کارشناسان به‌عنوان ابرچالش‌های پیش‌روی کشور معرفی شده‌اند. نکته جالب توجه در این پژوهش این است که «انتخابات ریاست جمهوری» به‌عنوان اثرگذارترین انتخابات کشور که تا حد زیادی تکلیف فضای سیاسی تا چهار سال آینده را رقم می‌زند که با حضور قابل توجه شهروندان ایرانی نیز همراه شد، در این رتبه‌بندی پایین‌تر از مسائلی چون «بی‌تفاوتی اجتماعی»، «ناکارآمدی دستگاه قضا»، «بحران آلودگی هوا» و «اخلاق عمومی» در رده شانزدهم مسائل دارای اولویت قرار گرفته است.

■ دهک‌های مختلف سنی چه تفاوت‌هایی در اولویت‌های خود دارند؟

این پژوهش همچنین به منظور ارائه تصویر از دغدغه‌های پراهمیت نسل‌های مختلف، ۱۰ مساله اصلی از نگاه متولدین دهه‌های مختلف را نیز بررسی کرده است. نتایج حاصل از این بررسی نشان‌دهنده ذهنیت تقریبا مشترک در متولدین دهه ۳۰، ۴۰ و ۵۰ است. عمده مسائل انتخاب شده از سوی این طیف سنی مسائل اقتصادی را در بر می‌گیرد به نحوی که انجام اصلاحات اقتصادی از سوی تمامی این گروه‌ها به‌عنوان یکی از دو اولویت اساسی انتخاب شده است. این در حالی است که اولویت‌های انتخاب شده از سوی متولدین دهه ۶۰ و ۷۰ حکایت از تغییر قابل توجه در دغدغه‌های ذهنی متولدین این دو دهه و حضور برخی از ملاحظات پررنگ‌تر اجتماعی و سیاسی دارد. به نحوی که انتخاب ساکن خیابان پاستور در سال ۱۳۹۶ مهم‌ترین مسئله سال ۱۳۹۶ از سوی متولدین دهه ۶۰ معرفی شده است. متولدین دهه ۷۰ نیز بحران ریزگردها و فساد سیستماتیک را به‌عنوان مهم‌ترین دغدغه ذهنی خود معرفی کرده‌اند.

■ اقتصاد و سیاست ۳۱ درصد مجموع مسائل ایران را تشکیل می‌دهند

از نگاه نخبگان، مسائل اقتصادی و سیاسی هر کدام با داشتن سهمی حدود ۱۵ درصد، بیشترین بخش از پازل ۱۰۰ تکه سال ۱۳۹۶ را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج کنکاش در آرای عمومی نیز نشان می‌دهد مسائل اقتصادی به‌عنوان مهم‌ترین دغدغه عمومی در سال ۱۳۹۶ معرفی شده است و در این بین بیش از ۶۰ درصد شهروندان اصلاحات اقتصادی در سطح کلان را به‌عنوان مسئله اصلی مدل ذهنی کشور در سال ۱۳۹۶ انتخاب کرده‌اند. شهروندان مشارکت‌کننده در این پژوهش مهم‌ترین مسئله سیاسی کشور در سال ۱۳۹۶ را «روابط بین‌الملل» معرفی کرده‌اند. این در حالی است که از نگاه نخبگان «ناکارآیی دستگاه قضایی» به‌عنوان مهم‌ترین مسئله سیاسی کشور معرفی شده است.

■ مهم‌ترین چالش‌های کشور در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، فناوری، علمی و سلامت

خبرگان کشور همچنین «فساد سیستماتیک» به‌عنوان مهم‌ترین مسئله اجتماعی و مسائل مربوط به «صداوسیما» را به‌عنوان مهم‌ترین مسئله فرهنگی انتخاب کرده‌اند. «بحران آب» نیز از سوی کارشناسان به‌عنوان مهم‌ترین مسئله اجتماعی پیش‌روی کشور طی امسال انتخاب شده است. «فساد و تقلب علمی» و «سلامت روان» نیز از نگاه نخبگان به‌عنوان مهم‌ترین مسائل در حوزه فناوری و علم و سلامت انتخاب شده‌اند.

■ سناریوهای چشم‌انداز آینده کشور از «آژانس شیشه‌ای» تا «ابد و یک روز»

این پژوهش در گام پایانی اقدام به ارائه پیش‌بینی از چشم‌انداز کشور در قالب چهار سناریو کرده است. در این سناریوها که بر اساس نحوه تغییر متغیرهای منطقه‌ای، داخلی و دو وضعیت گشایش یا تنگنای اقتصادی پی‌ریزی شده، چهار وضعیت فرض شده که بر اساس شباهت به چهار فیلم سینمایی معروف نام گذاری شده است. در مرحله پیش‌بینی سناریو، با مشخص شدن امتیاز متغیرها، ۱۵ مسئله که دارای همزمان «اهمیت» و «عدم قطعیت» بالای ۵۰ درصد بودند برای سناریوسازی انتخاب شدند. این ۱۵ متغیر در قالب سه «عدم قطعیت کلیدی» دسته‌بندی شدند و پس از مشخص کردن حالت‌های آن‌ها با تشکیل پنل خبرگان و کمک گرفتن از نرم‌افزار سناریو ویزارد در نهایت سناریوهای پیش روی ایران در سال ۱۳۹۶ به دست آمد.

■ روند تهیه سناریوها

سیر زمانی تهیه سناریو به این شکل بوده که پس از شناسایی ۱۰۰ مسئله روز در هفت حوزه اقتصاد، سیاست، سلامت، فرهنگ، محیط زیست، علم‌وفناوری و جامعه، اولویت‌بندی و عدم قطعیت هریک از آن‌ها مشخص شده است. در نهایت نیز با توجه به اولویت‌بندی‌های مختلف انجام شده، ۱۰۰ مسئله انتخاب شده رتبه‌بندی شده‌اند. هدف از دخالت عدم قطعیت هریک از پدیده‌ها در تعیین اولویت‌های مختلف، ارائه سناریویی محتمل‌تر برای سایه سال ۱۳۹۶ است. «شاید وقتی دیگر»، «آژانس شیشه‌ای»، «ابد و یک روز» و «به همین سادگی»، عنوان چهار سناریویی است که در انتهای این گزارش فرض شده است.

■ توجه به توازن قدرت در منطقه، اجماع یا تضاد داخلی و موضوع اقتصاد

در مجموع سه عدم قطعیت کلی در نظر گرفته شده است؛ توازن قدرت در منطقه (با پیش بینی سه فرض توافق قدرت‌های منطقه‌ای برای تقسیم قدرت با حضور ایران، توافق بدون حضور ایران و نبود توافق و ادامه نزاع)، اجماع یا تضاد داخلی (با دو فرض رقابت معمول جریان‌های داخلی یا نزاع بحران ساز) و موضوع اقتصاد (با دو فرض بحران یا گشایش اقتصادی) در نهایت پنج سناریو از ترکیب احتمالات فوق به دست آمد که در تصویر روبه رو مشاهده می‌کنید. بر این اساس و بر مبنای شباهت کلی این سناریوها به این شکل نام‌گذاری شده‌اند؛ سناریوی ۱؛ شاید وقتی دیگر، سناریوی ۲ و ۵؛ ابد و یک روز، سناریوی ۳؛ آژانس شیشه‌ای و سناریوی ۴؛ به همین سادگی. تشریح این سناریوها هر کدام شرح مبسوطی می‌طلبد که از حوصله این متن خارج است و برای مشاهده آن می‌توانید به گزارش تفصیلی این پژوهش در سایت مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری به نشانی http://css.ir/Media/PDF/1396/10/16/636508343259323926.pdf رجوع کنید.

در بخشی از این پژوهش درباره استفاده از عناوین فیلم‌های سینمایی توضیح داده شده و آمده است: «هدف از انتخاب عناوین با الهام گرفتن از آثار هنری شاخص و شناخته شده، ایجاد امکان برقراری ارتباط ملموس‌تر برای مخاطب و همچنین تقویت وجه یادآورنده این سناریوها بود.» به عنوان مثال در سناریوی ابد و یک روز ما شاهد شرایط سیاهی از ایران خواهیم بود؛ چرا که در این سناریو تقسیم در منطقه رخ نداده یا اگر رخ داده بدون حضور ایران است، بحران اقتصادی ادامه دارد و رقابت جریان‌های سیاسی داخلی از حالت معمول درآمده و به شکل نزاع تبدیل شده است. همچنین در سناریوی آژانس شیشه‌ای ایران در تقسیم قدرت منطقه‌ای نقشی ندارد، بحران اقتصادی ادامه دارد ولی رقابت جریان‌های سیاسی در داخل به شکل معمول دنبال می‌شود. در این شرایط ایران به سمت شرایط امنیتی سخت پیش می‌رود.

■ منابع این پژوهش چه بودند؟

بر اساس گزارشی که سایت مؤسسه آینده بان منتشر کرده این گروه تحقیقاتی برای تعیین مختصات سایه سال ۱۳۹۶ از ترکیبی از نظرات خبرگان، هشتگ‌های شبکه مجازی (به‌عنوان نظر عمومی) و روش‌های علمی آینده‌پژوهی استفاده کرده است. مجریان این طرح پژوهشی برای تعیین ۱۰۰ مسئله با اهمیت ایران در سال ۱۳۹۶ از یک سازوکار شش مرحله‌ای که شامل شناسایی، پردازش و معرفی ۱۰۰ مسئله مهم کشور در سال ۱۳۹۶ است استفاده کرده‌اند.

یکی از مراحل دریافت نظرات، نظرسنجی عمومی از همه شهروندان بود که این نظرسنجی‌ها از ۸ بهمن سال گذشته آغاز شد.

در عین حال نظرسنجی عمومی تنها یکی از هفت منبع ورودی «آینده‌پژوهی ایران ۱۳۹۶» بود. در کنار نظرسنجی عمومی، گروه‌های تخصصی در بخش‌های پایش اخبار رسانه‌های آنلاین، نظرسنجی از خبرگان، برگزاری‌های پنل‌های تخصصی، داده‌کاوی، پویش منابع و غیره مشغول فعالیت کردند. برای اطلاع از فضای شبکه‌های اجتماعی نیز با استفاده از روبات‌ها و نرم افزارهایی در محیط تلگرام، فیس‌بوک، توئیتر، گوگل پلاس و اینستاگرام نظرسنجی انجام شد.

نکات تحلیلی و جالب گزارش آینده پژوهی ایران ۹۶

در میان هفت حوزه مختلف تقسیم‌بندی شده، مسائل اقتصادی با در اختیار داشتن سهم ۷۰ درصدی از ۱۰ اولویت اصلی کشور، به‌عنوان ناحیه تراکم مسائل مهم کشور معرفی شده است.

نکته جالب توجه در این بررسی غیبت «انتخابات» در فهرست ۱۰ مسئله اصلی کشور در سال ۹۶ است.

در میان ۱۰۰ مسئله انتخاب شده در این پژوهش «اصلاحات اقتصادی»، «بحران تامین آب» و «بیکاری» به‌عنوان سه مسئله مهم پیش‌روی کشور در سال ۹۶ معرفی شده است.

در این پژوهش، مسائل اقتصادی با فراوانی ۱۶ و مسائل سیاسی با فراوانی ۱۵، به عنوان دو حوزه دارای بیشترین اولویت معرفی شده‌اند.

بررسی‌های این پژوهش نشان می‌دهد صرف نظر از مختصات جغرافیایی، مسائل اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی تقریبا در تمام استان‌های کشور از بیشترین درجه اهمیت برخوردارند.

نخبگان شرکت‌کننده در این پژوهش «انجام اصلاحات اقتصادی» را به‌عنوان مهم‌ترین اولویت اقتصادی کشور، «کارآیی دستگاه قضا» را به‌عنوان مهم‌ترین ملاحظه سیاسی و «فساد سیستماتیک» را به‌عنوان مهم‌ترین مسئله اجتماعی پیش‌روی کشور در سال ۹۶ معرفی کرده‌اند.

بر اساس این پژوهش با وجود تفاوت‌های مختلف، مسائل اهم در استان‌های مختلف دارای اشتراک قابل توجهی با نتیجه ارائه‌شده برای کل کشور است.

نکته قابل تامل این که در دو سال گذشته «آینده برجام» و «رکود اقتصادی» مهم‌ترین اولویت‌ها معرفی شده بود که در سال ۹۶ جای خود را به «اصلاحات ساختاری اقتصاد»، «بحران آب» و «بیکاری» داده است. البته دو مسئله آینده برجام و رکود کماکان در فهرست نخستین مسائل مهم کشور قرار گرفته‌اند.

۱۰۰ مسئله ایران ۹۶ از دید نخبگان

۱. ضرورت اصلاحات ساختاری اقتصادی
۲. بحران تامین آب
۳. بیکاری
۴. فساد سیستمی
۵. ناامیدی درباره آینده
۶. سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی
۷. بحران ریزگردها
۸. پیامدهای بحران آب
۹. فقر و نابرابری
۱۰. رکود/رونق اقتصادی
۱۱. بی‌تفاوتی اجتماعی
۱۲. سرمایه‌گذاری اقتصادی داخلی و خارجی
۱۳. ناکارایی‌های نظام قضایی
۱۴. اخلاق عمومی
۱۵. بحران آلودگی هوا
۱۶. امنیت روانی و اجتماعی
۱۷. انتخابات ۱۳۹۶
۱۸. اختلاف نظرهای کلان حاکمیتی
۱۹. حقوق اساسی و شهروندی
۲۰. کارکردهای اجتماعی فضای مجازی
۲۱. بحران بانک‌ها
۲۲. قضاوت افکار عمومی درباره عملکرد حاکمیت
۲۳. پایداری برجام
۲۴. نزاع‌های سیاسی جریان‌های قدرت
۲۵. مسائل صداوسیما
۲۶. قاچاق و فربگی اقتصاد زیرمینی
۲۷. تخریب تنوع زیستی، مسائل جنگل‌ها و گونه‌های زیستی جانوری
۲۸. امنیت نرم
۲۹. مسائل سلامت روان
۳۰. بی‌توجهی به پایداری زیست‌محیطی
۳۱. تخریب منابع خاک
۳۲. مشکلات سلامت ناشی از آلودگی‌های گوناگون
۳۳. نزاع‌های آب بر سر انتقال آب در داخل ایران و با کشورهای همسایه
۳۴. اختلافات درون حاکمیتی درباره مسائل فرهنگ
۳۵. فساد و تقلب علمی
۳۶. پیامدهای تغییرات اقلیمی برای ایران
۳۷. سوء مصرف مواد
۳۸. ضرورت بهره‌وری انرژی و توجه به انرژی‌های نو
۳۹. آلودگی‌های آب
۴۰. چالش‌های نظام سلامت
۴۱. امنیت نظامی
۴۲. کالایی شدن علم و به محاق رفتن عدالت آموزشی
۴۳. تحولات اجتماعی آموزش عالی
۴۴. بازار جهانی انرژی
۴۵. تمرکزگرایی در تهران
۴۶. تعدد نهادهای سیاست‌گذار و مجری در حوزه علم، دانش و آموزش
۴۷. قطبی‌شدگی جامعه
۴۸. طرح تحول سلامت
۴۹. ناکارآمدی مدیریت بازیافت و مسائل ناشی از انبوه‌زباله‌ها
۵۰. مشکلات سلامت ناشی از سبک زندگی جدید
۵۱. سیاست‌های خصوصی‌سازی و پیامدهای آن
۵۲. چالش‌های توسعه گردشگری
۵۳. چالش‌های مراجعان سلامت و بیماران
۵۴. حاشیه‌نشینی شهری
۵۵. برنامه ششم توسعه
۵۶. مسائل دارو
۵۷. تورم
۵۸. مسائل ازدواج
۵۹. بحران کنش جمعی در حوزه محیط‌زیست
۶۰. مسائل معلمان
۶۱. بحران اداره کلان شهرها
۶۲. سیاست خارجی دولت ایالات متحده آمریکا
۶۳. بودجه دولت
۶۴. مرکزگریزی از الگوهای هنجاری رسمی
۶۵. پررنگ شدن اقتصاد فرهنگ
۶۶. چالش‌های رابطه علمی ایران با جهان
۶۷. ضرورت توسعه نوآوری و فعالیت‌های دانش‌بنیان
۶۸. میزان بالای بدهی‌های دولت
۶۹. حرکت به سمت پیری جمعیت
۷۰. مسائل دانش‌آموزان
۷۱. فقدان سواد رسانه‌ای
۷۲. تقابل ایران و عربستان سعودی
۷۳. بحران صندوق‌های بازنشستگی
۷۴. اعتراض‌ها
۷۵. چالش‌های قومی
۷۶. نزاع‌های هویتی
۷۷. تغییر الگوی خانواده
۷۸. رکود مسکن
۷۹. تغییر الگوی بیماری و شیوع بیماری‌های مزمن
۸۰. گسترش افشاگری و درز اطلاعات
۸۱. مشکلات زیرساختی ناوگان حمل و نقل
۸۲. مناقشات حقوق زنان
۸۳. گسترش ریسک‌پذیری جنسی
۸۴. نقش‌آفرینی منطقه‌ای روسیه
۸۵. تحولات دینداری ایرانیان
۸۶. مسائل نسلی
۸۷. توسعه انفجاری بازار فناوری اطلاعات
۸۸. مخاطرات امنیتی گروه‌های تکفیری
۸۹. تغییر ترجیحات مردم در حوزه سلامت
۹۰. جایگاه مرجعیت دینی
۹۱. مسائل دانشگاه آزاد
۹۲. مسائل شبکه‌های ماهواره‌ای
۹۳. سهم کشاورزی در رشد تولید ناخالص داخلی
۹۴. ضرورت نوسازی شهری
۹۵. برملا شدن مشکلات ساختاری آموزش عالی برای افکار عمومی
۹۶. تحولات مناطق کردنشین کشورهای منطقه
۹۷. بهره‌برداری از شبکه ملی اطلاعات
۹۸. سرنوشت سوریه
۹۹. تقابل کسب‌وکارهای نوپا و سنتی
۱۰۰. گسترش اختلافات میان فرهنگی در سطح جهانی

جدول متوسط [شماره ۷۰۲۷]

طراح جدول: مریم احمدی

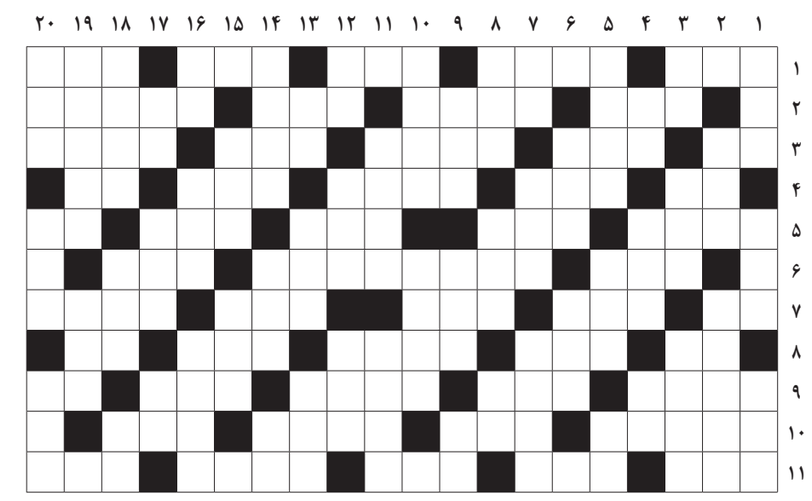

افقی:
۱- چین خوردگی پارچه - قیم - باد بسیار سرد - واحد شمارش اجسام استوانه‌ای - پیروان ۲- بانگ - بنیان - لایه سوراخ شده - سردرد عصبی ۳- خودآرایی - سوره شصت و هفتم قرآن کریم - حیات - یاری - برپا کننده ۴- مدافع فوتبالی - تور - درخشان - از اشکال هندسی - علامت مفعولی ۵- کال - دفعه - طلایی - درخت اعدام - اولین دو رقمی ۶- ترش و شیرین - از کشورهای همسایه - صومعه ۷- شامه نواز - هوای متحرک - حرارت - سرازیری - تندرست ۸- شوربا - ته نشین مایعات - در گرو - گیسو - طلایه دار اعداد ۹- خوش اندام - آرایش - فلانی - فهم - علامت جمع ۱۰- بانوان - اهلی - سختی و عذاب - فوری ۱۱- مادرآذری - کم حجم - میغ - وارد - کشیدنی مدرسه

عمودی:
۱- جگر - دهلیز - ورزش مفرح تابستان ۲- شناسه حساب بانکی ایران - مایه ۳- عمر - از لوازم آرایشی - بلیغ ۴- خون - جدا کردن و گرفتن - درون ۵- پدر - سنه - یادداشت ۶- شیرینی کرمانشاهی - شکاف ۷- دریا - جدل - ستون خیمه ۸- حاشیه - شکننده - حرف همراهی ۹- خویشاوندی - گذرگاه - آب عرب ۱۰- پوشاننده - بازدارنده ۱۱- خشک - سرگرد سابق ۱۲- به دنیا آوردن - نیرو - اگر برعکس شود از پایتخت‌های اروپایی است ۱۳- سرما - از درختان جنگلی - قرض ۱۴- ابزار نجار - همچنین - نت ششم ۱۵- رنج - راهنما ۱۶- تکیه بر پشتی - قوم باستانی - گریز ۱۷- پول ژاپن - نخ تابیده - بخیه جامه ۱۸- ماده مخصوص کشت آزمایشگاهی - نظر - مساوی عامیانه ۱۹- کمینگاه - اثر آلودگی ۲۰- دو جزیره نزدیک به هم که میان قشم و ساحل جنوبی خلیج فارس واقع است - گوارش - بهشت شداد

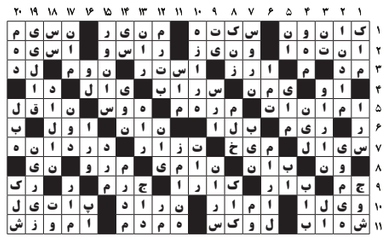

حل جدول شماره ۷۰۲۶

جدول سخت [شماره ۲۴۱]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی
۱- راسته‌ای از پستانداران - ماده‌ای رنگی برای زیباسازی نما - از پیامبران بنی اسرائیل ۲- ظرفی برای حمل مصالح ساختمانی - به آدم نجیب و شریف گفته می‌شود - مجلس شادی ۳- مکافات عمل - عقب‌مانده ذهنی - نامیده‌شده - بزرگ و عظیم ۴- میزان قابلیت زمین کشاورزی برای جذب آب - از گل‌های زینتی - ایالتی در آمریکا ۵- پسوند فاعلی - ریاضت کش هندی - واضح و قابل شنیدن - ملاطی از خاکستر و آهک ۶- وجود خارجی داشتن - ایفاگر نقش اسکارلت در فیلم دیدنی بر باد رفته - فدایی وطن ۷- ارزن - دستگاهی برای پخش صدا - ... گفتیم و عشق آغاز شد - همه چیز را جمع می‌بندد ۸- شرح و تفصیل بسیار - بزرگ منش - زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی ۹- در کبد تولید می‌شود - لبخند ملیح - آستانه - باختر ۱۰- مسابقات ورزشی سراسری در یک رشته - زوج کمدین دهه‌های چهل و پنجاه آمریکا و جهان - کوهی در افغانستان ۱۱- دوستان - اعتقاد به ظهور منجی - فیلم زندگی حضرت موسی(ع) که توسط سسیل بی دمیل ساخته شد.

عمودی
۱- کالا - میانه رو ۲- امتیاز ضربه‌های کنترل شده دست کاراته کا - خواب خوش ۳- عنوان شاهزادگان دوره صفوی - مینیاتوریست ۴- قریه - دهن دره ۵- هر دارویی که برای درمان بیماری‌های التهابی به کار می‌رود - زیبایی قابل درک اما توصیف ناپذیر ۶- چیزی را با دست و انگشت نشان دادن - جیره غذای روزانه ۷- رسیدن به مقصود - از قبایل قدیمی اعراب - محیط طبیعی زندگی ۸- علم اعداد - گریخته ۹- نوعی ماهی استخوانی آب‌های شیرین - تظاهر کردن ۱۰- رمق آخر - ازورزش‌های تیمی - کجاست ۱۱- عدد اول - مأمور تشریفات عصر صفوی - حرف ندا ۱۲- هورمون‌های جنسی مادر اتولید می‌کند - از فراورده‌های لبنی ۱۳- از خطرناک‌ترین جانوران دریایی - نوعی زغال سنگ ۱۴- غذای تزریقی - سازمان جاسوسی آمریکا - فرزند عرب ۱۵- خدمتکار پیر - مازاد ۱۶- نفس بلند - شیر بیشه ۱۷- شیشه ایمنی - خشکی ۱۸- سزاوار و مستحق - غول بیابانی ۱۹- منزل آذری - ماگنت ۲۰- نوعی پارچه خشک و نازک - درختی با دانه‌های روغن.
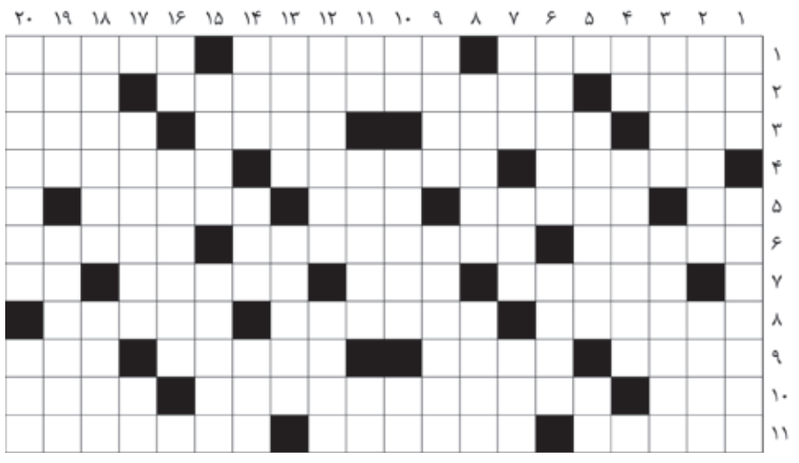
حل جدول شماره ۲۴۰